

Helena Zoll-Adamikowa

Guciów, pow. Zamość. Stanowiska VII, VIII, IX i X

Informator Archeologiczny : badania 5, 173-174

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GUCIÓW, pow.: Zamość
Stanowiska VII, VIII, IX i X

Zakład Archeologii Małopolski
Instytutu Historii Kultury Mate-
rialnej PAN w Krakowie

Badania prowadziła dr Helena Zoll-Adamikowa
i zespół. Finansował IHKM PAN. Pierwszy se-
zon badań. Kompleks osadniczy z wczesnego
średniowiecza: 5 cmentarzysk kurhanowych,
ciałopalnych, grodzisko pierścieniowate,
3 osady otwarte.

Tegoroczne wykopaliska nawiązywały do wstępnych badań J. Mach-
nika w 1959 r., w wyniku których rozpoznano 5 kurhanów ciałopalnych
z VII/VIII - IX w. /po jednym z każdego zgrupowania kopców, oznaczo-
nych jako stanowiska I-V/. Celem obecnych prac było ujawnienie osad
funkcjonujących współcześnie z cmentarzami kurhanowymi oraz wyjaś-
nienie charakteru i chronologii grodziska, wspomnianego w literaturze.

Stanowisko VII /grodzisko/. Na wzniesieniu "Monastyr", położonym
o 1 km na SW od centrum wsi, wziętym w większości pod uprawę, widocz-
ne są dwa uskoki terenu okalające równinne plateau /o 220 x 150 m/.
W miejscu tych uskarp istniały za pamięci miejscowej ludności co naj-
mniej dwa wały; natomiast do NW poniżej w/w dwóch uskarp zachowały
się do dziś trzy wyraźne wały ziemne, oznaczone jako wały III-V.

Wykop 1 /15 x 2 m/, poprowadzony przez domniemany wał I i część
wnętrza gołu wykazał brak śladów zabudowy w tej części przywala. Na
krawędzi majdanu uchwycono natomiast pas słabo czytelnej warstwy spa-
leniały zalegającej nad warstwą nieprzypalonej gliny z poprzecznie -
do kierunku domniemanego wału - ciągniętymi się smugami węgla drzewne-
go /najprawdopodobniej reszty podwaliny wału i silnie rozsoranej war-
stwy destrukcji górnych, spalonych konstrukcji wału/. Poziom spale-
nizny dostarczył nielicznych ułamków ceramiki wczesnośredniowiecznej
typu X/XI - XI /?/ w.

Wykop 2 /8 x 2 m/ przez dobrze zachowany wał V, ujawnił jego
dwudzielną strukturę. Partia wewnętrzna, zapewne starsza, składająca
się z jądra gliniasto-piaszczystego, przedzielonego smugą próchnicy
/zbutwiałe elementy drewniane ?/ i gliniastej podstawy, osadzonych
na szarellastej warstwie macalceowej /humus pierwotny?/. Partię ze-
wnętrzną, prawdopodobnie młodszą, tworzyły piętrzące się schodkowo
3 /a może 4/ skrzyniowate przyzmy kamieni wapiennych, osadzonych luźno
w spłaszczonej glinie, wysokość o 0,5, szerokość o 1 m, częściowo
wcięte lub posadowione na omawianym jądrze wewnętrznym. Są to być może
pozostałości fundamentów pionowej bryły właściwego trzonu wału, zbu-
dowanego prawdopodobnie w konstrukcji drewnianej, która nie zachowała

się. Nie można też wykluczyć możliwości, że dolne przemy-skrzynie, tworzyły rodzaj ławy, a tylko górne stanowiły podwalinę głównego trzonu wału. W osypisku kamieni jednej ze "skryń" kamiennych /a więc najpewniej w warstwie destrukcji obwałowań/ znalazł się fragment brzo-gu naczyńia wczesnośredniowiecznego typu IX/XI - XI w.⁴

Stanowiska VIII i IX - osady położone na polach uprawnych le-wej, SW terasy Wieprza, między główną drogą wiojską a rzeką /stano-wisko VIII/ oraz tą drogą a podnósem groduziska /stanowisko IX/.³ W ba-daniach powierzchniowych stwierdzono występowanie - prócz nielicz-nych fragmentów naczyń kultury pucharów lejowatych i trzcinieckiej - dużą ilość ceramiki wczesnośredniowiecznej z VII-XIII w.³ i średnio-wiecznej.²

Wykopy 1 i 2 /10 x 10 x 2,5/ założone na stanowisku IX wykaza-ły obecność obiektów archeologicznych /zagęszczenie jeden na około 8 m²/, z których trzy eksplorowane były jamami wczesnośredniowiecz-nymi.⁴ Dwie z nich /o wym.⁴ 1,2 x 0,8 oraz 1,5 x 1,4, miąższości 0,4 - 0,5 m/, dostarczyły - prócz 1 naczyńia wyłącznie ręcznie lepienego i 1 noża żelaznego - fragmentów naczyń obtaczanych; typu IX - 1 poło-wy X w.²

Stanowisko X - osada /?/ położona na polach uprawnych w obrę-bie tzw. "dobry", /nazwa lokalna/ na stosunkowo równinnej platformie usytuowanej na SW od krańca NW wsi, oddzielonej od zabudowań wzniesi-eniem zw. "Góra".

W wykopie 1 /11 x 2 m/ stwierdzono 1° iś garbek, domniemy wał na wewnętrznej krawędzi "dobry", nie jest pozostałością prac for-tyfikacyjnych; 2° jedyny odkryty tu obiekt, kolista jama, średni-cy 1,2 m, miąższości 0,4 m, zawierała dużą ilość ceramiki ze schył-ku wczesnego lub początku pełnego średniowiecza.⁴

HACKI, pow.⁴ Bielsk Podlaski
Stanowisko 1

Konserwator Zabytków Archeologicz-
nych w Białymstoku i Instytut
Historii Kultury Materialnej PAN

Badania prowadził dr Wojciech Szymański.²
Finansowało Muzeum Okręgowe w Białymstoku.⁴
Drugi sezon badań.³ Osadnictwo wczesnośred-
niowieczne i z okresu lateńskiego.²

Systematyczne badania obiektu rozpoczęto w ub.² roku.³ Ogółem
przebadano przestrzeń 280 m², głównie w południowo-zachodniej poło-
wie wzniesia.³ Zakreślono eksplorację rozległego piecowiska o bliżej
nieustalonej funkcji, ulokowanego pasem szerokości do 2 m na tara-